תמציית הדף היומי

דף כח

במה האריכו ימים: א. ר' זכאי- לא השתין בד"א של תפילה, ולא כינה שם לחבירו, ולא ביטל קידוש היום [ואמו מכרה כיפה שבראשה והביאה לו יין, וכשמתה הניחה לו שלוש מאות גרבי יין, וכשמתו הוא הניח לבניו שלושת אלפים גרבי יין]. **ב. ר"א בן שמוע-** לא עשה ביהכנ"ס קפנדריא, ולא פסע ע"ג עם קודש, ולא נשא כפיו בלא ברכה. **ג. ר' פרידא-** לא הקדימו אדם לביהמ"ד, ולא בירך לפני כהן [והיינו בשורן, דכל ת"ח שמברך לפניו אפי' כה"ג ע"ה חייב מיתה משום דמשניאין], ולא אכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה [דלר' יצחק כאילו אוכל טבלים, ואין הלכה כמותו]. **ד. ר"נ בן הקנה-** לא התכבד בקלון חבירו, ולא עלתה על מטתו קללת חבירו, והי' ותרן בממונו [והלקו את ר"ע ע"כ ששאל ממנו זאת דסבורין שקץ בחייו, וא"ל למה נאמר את הכבש האחד, אלא מיוחד שבעדרו]. **ה. ר"י בן קרחה-** לא נסתכל בדמות אדם רשע [דכתיב לולי פני יהושפט וכו', ושאת פני רשע לא טוב, ועיניו כהות כיצחק שהסתכל בעשיו, וכן נגרם לו זאת אף מקללת אבימלך], ואמר לרבי שיגיע לחצי ימיו, דאל"כ הבאים אחריו בהמה ירעו, **ומייתי** שיש שהקפידו לא לעשות שותפות עם כותי. **ו. ר' זירא-** לא הקפיד בתוך ביתו, לא צעד בפני מי שגדול ממנו, לא הרהר במבואות המטונפות, לא הלך ד"א בלא תורה ותפילין, לא ישן אפי' שינת עראי בביהמ"ד, לא שש בתקלת חבירו, לא כינה שם לחבירו בחניכתו, א"נ בחכיניתו [כיוני גנאי שיש לכל משפחתו]. * **הדברים שאסורים לעשות בביהכנ"ס בחורבנו: א.** להספיד יחיד. **ב.** להפשיל חבלים [שצריך מקום גדול, וה"ה שאר מלאכות]. **ג.** לפרוש מצודות. **ד.** לשטוח פירות. **ה.** לעשות קפנדריא. **ו.** לתלוש עשבים מפני עגמת נפש [ואין תולש ומאכיל אך תולש ומניח]. * **הדברים שאסורין בביהכנ"ס בישובו: א.** לאכול. **ב.** לשתות. **ג.** להתקשט. **ד.** לטייל [ולרבנן שרי דהוי ביתא דרבנן]. **ה.** להיכנס מפני החמה והגשמים [ורבינא ור' אדא נכנסו מפני ששמעתא בעיא צילותא]. **ו.** אין עושין הספד של יחיד, **אך שרי הספד של רבים** כהספד בבית ר' חסדא **או** ר' ששת [וכן הספיד דפרם לכלתו, ור"ז הספיד לצורבא מרבנן]. **ז. חשבונות** [ואסור אף בביהכנ"ס שבבל דעשוי על תנאי, דלסוף ילינו בו מת מצוה]. **ח.** אלא יש לכבד ולרבץ אותן. **ט. הנכנס לביהכנ"ס שלא לצורך יאמור:** הלכה, משנה, פסוק, או ע"י ינוקא, או ישב מעט. * **ר"ל מתקיפי דא"י** והספיד לצורבא מרבנן ששנה בכ"ד שורות יו"ו לארעא דישראל דחסרה גברא רבא, **אך ר"נ מחסידי דבבל** אמר על מי ששנה משניות סיפרא ותוספתא שהוא סל מלא ספרים מפני שלא שימש ת"ח. * **ר"ל לא רצה להשתמש במי ששנה ד' סדרי** [דאשתמש בתנא חלף] עד שילמד ממנו שבנות ישראל החמירו לישב ז' נקיים על טיפת דם כחרדל.

דף כט

מבטלין ת"ת להוצאת המת ולהכנסת כלה, והנ"מ כשאין כל צרכו, ושיעורו: א. י"ב אלף גברי וששת אלפי שיפורי, **וי"א** שמתוכם ששת אלפי שיפורי. **ב.** מחיצת אנשים משער העיר ועד בית הקברות. **ג.** ששים ריבוא כנתינה של תורה, **והנ"מ לולומד לעצמו, אך למלומד לאחרים אין שיעור.** * **חביבין ישראל שבכל מקום שגלו שכינה עמהם, ומנין: א. במצרים,** נגלה נגלתי. **ב. בבל,** למענכם שלחתי [ושורה בבבל בביהכנ"ס דהוצל, ובביהכנ"ס דשף ויתיב בנהרדעא, ואביי בא ממרחק פרסה להתפלל שם, ואבוה דשמואל ולוי שמעו את קול השכינה ויצאו, אך ר' ששת שהיה סומא לא יצא דשאינו עלוב נדחה מפני עלובן]. **ג. כשעתידין ליגאל** שנאמר ושב ולא והשיב. * **ואהי להם למקדש מעט: א.** בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל [ועליהן נאמר ה' מעון אתה היית לנו, ועתידין להקבע בא"י ק"ו מתבור וכרמל שלמדו לפי שעה ונקבעו בא"י, ובעלי מומין הן אצל סיני דיהירין]. **ב.** בית רבנו שבבבל. * **אין עושין ביהכנ"ס קפנדריא** והיינו כשמה כמאן דאמר אדמקיפנא דרי איעול בהא, **אא"כ** היה שביל מעיקרו, **או** שנכנס שלא ע"מ לקצר, **או** שנכנס להתפלל דאז מותר [וי"ג מצוה] לצאת מפתח אחר. * **בבית הקברות אין נוהגין קלות ראש מפני כבוד המתים,** ואין מרעין בה בהמה, ולא מוליכין אמת המים, ואין מלקט עשבים, **ואם ליקט שורפן במקומן.** * **משמיעין על השקלים בא' אדר** כדי שיוכלו להקריב בניסן מתרומה חדשה [שנא' זאת עולת חודש בחדשו לחדשי השנה], **ואתי אף לרשב"ג ששואלין שבועיים לפני הפסח,** דהכא משום שולחנות שיושבין בט"ו באדר במדינה [ובכ"ה במקדש ומאז ממשכנין] קדמינן וקרינן. * **מהי פרשת שקלים: לרב** קרבני לחמי, **וכתיבי שקלים** כדר' טבי, **ומטעם זה נמי** מפטיר ביהודע הכהן דשייך נמי, **ויכול לחול ר"ח אדר בפ' הסמוכה לה** לבני מערבא דמסקי לאוריתא בג' שנים [ושני מסתם ר"ח ש' עולין קורין בעניין היום וחד בדר"ח, אך האידנא קרי כולהו בדר"ח, **ואף למ"ד דלסדר הפטרות חוזר** בכל ר"ח ו' קרו בעניין היום וחד בר"ח, והאידנא ג' בעניין היום וד' בר"ח], **ולשמואל** כי תשא **וכתיבי קרבנות דג' תרומות הן:** מזבח, אדנים, בדק הבית. * **ר"ח אדר שחל בשבת מוציאין ג' ס"ת וקורין: א.** עניין היום. **ב.** ר"ח. **ג.** שקלים בכי תשא [וקמ"ל דלא ס"ל כרב שבפ' שקלים קורין את קרבני לחמי, דא"כ סגי בשני ס"ת], **וכן בר"ח טבת שחל בשבת מוציאין ג' ס"ת כנ"ל** אלא שבשלישי קורין בחנוכה, וחדא מכלל חבירתה איתמר, **ובר"ח טבת שחל בחול פליגי אם קורין ג' בחנוכה והרביעי בר"ח** דר"ח גרם לרביעי שיבא, **או ג' בר"ח דתדיר ואחד בחנוכה, וכן הלכה** שאין משגיחין בחנוכה.

דף ל

חל ר"ח בפ' תצוה: לר"י נפחא קורין ו' מואתה תצוה עד כי תשא, **ואחרון** קורא כי תשא, **ולאביי** קורין ו' מואתה תצוה עד ועשית כיור נחושת, **ומפטיר חוזר וקורא שוב מכי תשא, דאל"כ** סברי דאוקמי הוא דקא מוקמי התם [ולדבריו אתי שפיר הא דתניא דאם חל לפניה קורין אותה וכופלין אותה, אך לר"י הכונה שכופלה בשבתות, וכן ס"ל לאביי בחל לאחריה שכופלה היינו בשבתות]. * **חל ר"ח אדר בכי תשא: לר"י נפחא הראשון** מתחיל מועשית, **ואחרון** חוזר לתחילת הפרשה וקורא מכי תשא עד ועשית, **ולאביי** קורין מכי תשא עד ויקהל, **ואחרון חוזר וקורא** מכי תשא עד ועשית, **דאל"כ** יאמרו שקורא הפרשה למפרע, **והלכה כאביי.** * **חל להיות ר"ח אדר בתוך השבת** מקדימין פ' שקלים לשעבר, **ובחל ר"ח בע"ש: לרב** מקדימין **דאל"כ** בצרי ימי שולחנות [לא יהיה י"ד יום מקריאת פ' שקלים לט"ו באדר שאז השולחנות יושבין במדינה], **ולשמואל** מאחרין דט"ו באדר יוצא בע"ש, ושולחנות לא נפקי עד יום ראשון [ולשמואל הא דתנן דחל להיות בתוכה מקדימין דווקא בתוך השבוע, אך בע"ש מאחרין, וכן הא דתניא דשבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפי' בע"ש, בתוכה דהיינו בה- בשבת עצמה, וכשם שאם חל ר"ח אדר בשבת קורין בשבת, כך אם חל בע"ש קורין בשבת שלאחריה], **ובפלוגתא דתנאי: דלר' הנשיא** מסרגין לשבתות, **ולרשב"א** אין מסרגין כשחל בע"ש [דקורא בשבת שאחר ר"ח], אך כשחל בתוך השבת מקדים וקורא בשבת שעברה. * **חל י"ד אדר בע"ש: לרב מקדימין** שלא תקדם עשיה לזכירה, **ולשמואל מאחרין** דעשיה וזכירה דמוקפין באין כאחד [והא דתנן בשניה זכור היינו שניה להפסקה וקאי אסיפא דבחל בתוך השבת מקדים לשעבר ומפסיק לשבת אחרת, והא דקתני דשבת שניה כל שחל פורים בתוכה ואפי' בע"ש היינו בה]. * **חל פורים בשבת: לר"ה** לדברי הכל אין מקדימין התשאלה לא קדמה עשיה לזכירה, וגבי מוקפין קדמה זכירה לעשיה, **ולר"נ** אף בזו מקדימין אליבא דרב כדי שתקדום זכירה לעשיה דעיירות, **וכן ס"ל לר"ח בר אבא בשם רב.** * **בשבת שלישית** קורין פרה אדומה, **וכשחל ר"ח ניסן באמצע שבת** סמוכה היא לפורים מאחריה, **אך כשחל ר"ח ניסן בשבת** קורין בשבת הסמוכה לר"ח. * **בשבת רביעית** קורין החדש, **והיינו כל שחל ר"ח ניסן להיות בתוכה ואפי' בע"ש** [וכאן מודה שמואל שמקדימין דאם יאחרו נמצא שקדמה עשיה לזכירה, והלכה נהגינן כרב, חוץ מפורים שחל בשבת דלא אילקע דא"כ הוי בד"ו פסח, וסי' לתפסקות:טו"ן, ב"ר, ד"ד, ובי"ן]. * **בחמישית חוזרין לכסדרן: פליגי אי לסדר פרשיות או הפטרות, ואין להק' למ"ד לס' הפטרות** מדתנן לכל מפסיקין לר"ח חנוכה ופורים תעניות מעמדות ויוהכ"פ, **ובתעניות דהוי בחול ליכא הפטרות,** ד"ל דהא כדאיתא והא כדאיתא.

והטעם שבתעניות מפסיקין ולא קורין בבוקר בפרשה ובמנחה בעניינו של יום, **משום שבבוקר בודקין את בני העיר** שאין עבירה בידם, **ומחצות עד הערב** רבע יום קורין ומפטירין, ורבע יום מבקשים רחמים **שנא' ובמנחת הערב קמתי מתעניתי ואפרשה כפי אל ה'.**

דף לא

סדר הקריאה בפסח: א. ביו"ט ראשון קורין בפ' מועדות שבתורת כהנים **ומפטירין** בפסח גלגל. **ב. ביו"ט שני מפטירין** בפסח יאשיהו. **ג. בשביעי של פסח קורין** ויהי בשלח, **ומפטירין** וידבר דוד. **ד. ביו"ט שני של אחרון קורין** כל הבכור **ומפטירין** עוד היום [מפלתו של סנחריב בליל פסח]. **ה. בחוה"מ: לר"פ קורין לפי סימן** מאפ"ו [משכו וקחו, אם כסף, פסל לך, וידבר שבפ' בהעלותך], **ולאביי המנהג לקרוא** משך, תורא, קדש, בכספא, פסל, במדבר, שלח, בוכרא. * **סדר הקריאה במועדים: א. בשבועות** קורין שבעה שבועות **ומפטירין** בחבקוק. **ולי"א** בחדש השלישי, **ומפטירין** במרכבה, **ובחו"ל קרינן כתרוייהו ואיפכא** [דביו"ט ראשון קרינן כי"א בחדש השלישי מפני שמתן תורה הי' בו בסיון]. **ב. בר"ה בחו"ל ביו"ט ראשון קורין כי"א** וה' פקד את שרה, **ומפטירין** בחנה [ולת"ק קורין בחודש השביעי, ומפטיר הבן יקיר], **וביו"ט שני** בעקידת יצחק, **ומפטירין** הבן יקיר לי אפרים. **ג. ביוהכ"פ בשחרית** קורין אחרי מות, **ומפטירין** כי כה אמר רם ונשא, **ובמנחה** קורין בעריות [כדי שיפרשו מהם דעבירה מצויה היא], **ומפטירין** ביונה. **ד. בחנוכה קורין** בנשיאים, **ומפטירין** בנרות זכריה, **ואם יש ב' שבתות בשניה** מפטירין בנרות דשלמה. **ה. בפורים קורין** ויבא עמלק. **ו. במעמדות** במעשה בראשית [דאלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ]. **ז. בתעניות** ברכות וקללות. **ח. בר"ח בחול** קורין ובראשי חדשיכם, **ובחל בשבת מפטירין** והיה מידי חדש, **וכשחל ביום ראשון מפטירין בשבת שלפניו** מחר חודש, **ובר"ח אב מפטירין** חדשיכם ומועדיכם שנאה נפי היו עלי לטורה [דמטריחין אותי לידע איזה גזירה קשה להביא עליהם]. * **סדר הקריאה בהג הסוכות: א. שני ימים הראשונים קורין** בפ' מועדות שבתורת כהנים, **ומפטיר ביום ראשון** הנה יום בא, **וביום השני** ויקהלו אל שלמה. **ב. בחוה"מ קורין** בקרבנות החג. **ג. ביו"ט אחרון** [שמיני עצרת] **קורין** כל הבכור, **ומפטירין** ויהי ככלות שלמה. **ד. בשמחת תורה קורין** וזאת הברכה, **ומפטירין** ויעמד שלמה. **ה. בשבת חוה"מ** [בין בסוכות ובין בפסח] **קורין** ראה אתה אומה, **ומפטירין בפסח** בעצמות היבשות [שיצאו ממצרים קודם הקץ], **ובסוכות** ביום בא גוג. * **הדעות בסדר הקריאה בת"ב: א.** ואם לא תשמעו לי. **ב.** עד אנה יגאצוני. **ג.** עד מתי לעדה. **ד.** כי תוליד בנים, וכן הלכה, **ומפטירין** איכה היתה לזונה. * כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו, וכתוב בתורה, שנוי בנביאים, ומשולש בכתובים. * **אין מפסיקין בקללות והטעם: א.** מוסר ה' בני אל תמאס [וי"א מסיפא דאל תקוץ בתוכחתו, אל תעשו קוצין קוצין]. **ב.** אין מברכין על פורענות, ולכך מתחיל בפסוק לפני, ומסיים בפס' שאחרי, **אך בקללות שבמשנה תורה פוסק** דנאמרו בלשון יחיד, ומשה מפי עצמו אמרן [ברוה"ק]. * **עזרא תיקן שיקראו הקללות קודם ר"ה** שתכלה שנה וקללותיה [ותנ"כ קורין קודם עצרת דהויא ר"ה לאילן]. * **סתירת זקנים בנין ובנין נערים סתירה** וכדרחבעם בן שלמה. * **המחלוקת בקרה"ת: א. לר"מ** בכל פעם מתחילין לקרוא מהמקום שהפסיקו בו בקריאת התורה האחרונה, **ולר"י** מקום שמפסיק בשבת שחרית שם קורין במנחה ובשני וחמישי ולשבת הבאה. **ב. לר"מ** גולל את הס"ת בשעת הברכה שלא יאמרו ברכות כתובות בתורה, וכמו שמצינו בתרגום, **ולר"י** שרי דבברכות ליכא למיטעי [דהכל יודעין שאין כתובין בתורה].

דף לב

הלוחות [כריכות הספרים] **והבימות אין בהם משום קדושה.** * **שמועותיו של ר' שפטיה: א.** הגולל ס"ת יעמידנו על התפר [שם מתהדק יפה]. **ב.** גולל מבחוץ [דאם יגלול הפנימי, החיצון יפול לארץ] ומהדקו מבפנים [דלא יכסה את הכתב בזרועותיו]. **ג.** הגדול גולל ונוטל שכר כנגד כולן. **ד. משתמשין בבת קול שנא' ואזניך תשמענה דבר מאחריך,** והיינו כששומע קול איש בעיר, וקול אשה בשדה [שאינו מצוי], ואומר הין הין ולאו לאו. * **משפטים לא יחיו** נאמר על הקורא בלא נעימה [כגון טעמי המקראות], **אך לאביי** נאמר על שני ת"ח שאין נוחין זל"ז בהלכה. * האוחז ס"ת ערום [בלא מטפחת] נקבר ערום, והיינו בלא אותה המצוה.

✧✧✧✧

מס' מועד קטן

דף ב- ג

משקין בית השלחין [שדה שנמצאת בהר וצריכה השקיה תמיד, וילפי' מדכתיב ואתה עיף ומתרגמינן ואת משלהי ולאי] **במועד** [דאם אינו משקה אותה יש הפסד גדול] **ובשביעית אפי' ממעיין שיצא בתחילה** וכ"ש אם נובע מזמן מרובה [ואיצטריך לאשמועינן דלא תימא דאם לא יצא מתחילה יהא שרי אף להשקות בית הבעל, קמ"ל דרק בית השלחין שרי]. **אך אין משקין** במי גשמים או מקילון [דטירהא יתירא הוא], ואין עושין עוגיות לגפנים [ותנא דמתני שרי רק במקום הפסד ובלבד שלא יטרח ואתי כר' יהודה דאין משקין אלא בית השלחין שחרב מטעין זה ויצא ממקום אחר, ולא כר"מ דשרי אף בית הבעל ממעין שיצא בתחילה, ולא כר"א בן יעקב דלא אסר אלא הרווחה, ולא טירחה במקום הפסד]. * **חפירת אמה בתחילה: במועד** אסור, **ובשביעית** לראב"ע אסור ולחכמים שרי, **וכן שרי לתקן** את האמה המקולקלת במועד, ואת קלקולי המים שברה"ר ולחטוט אותם, ולתקן את הדרכים, רחובות, מקוואות המים, צרכי רבים, ציון הקברות, עוקרין הכלאים. * **המנכש והמשקה בשבת: לר' יוסף** חייב משום זורע דמצמיח, **ולרבה** משום חורש דמרפה, **והשמועות: א. קשיא לתרוייהו אמאי לא חייב תרתי** [דאשכחנא דזומר וצריך לעצים חייב שתים, משום נוטע ומשום קוצר]. **ב.** המנכש והמחפה לכלאים לוקה, **ולר' יוסף** היינו זורע, **אך לרבה** חייב משום מקיים, **וכולה ר"ע היא דדריש כלאים שדך לא** [אך לא משום חורש, דבשעת חרישה ליכא כלאים]. **ג.** הטעם דשרי להשקות בית השלחין בשביעית, **דאתי כרבי** דשביעית בזה"ז דרבנן [בזמן שאין שמיטת קרקע אין שמיטת כספים], **או כרבנן** ואבות אסור מדאו' ולא תולדות [ורק על זומר ובוצר מחייב, ומקשינן דחייב נמי על ניכוש, עידור, כיסוח, קרסום, זירוד, פיסוג (סומכין את האילן כשהוא רך), ולא מזבלין, מפרקין (אבנים שע"ג האילן) מאבקין, מעשנין, שרי קשקוש של תמוסי פילי ולא אברריי, וכן שרי עידור תחת גפנים, וכן מלוי נקעים מים, ולעשות עוגיות לגפנים דאינו מיוחד בשדה ובכרם, ומשנינן דכל אלו אסורים מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא]. * **החורש בשביעית נח' ר' יוחנן ור"א אי לוקה או לוקה, וטעם מחלוקתם: א. בהו"א** נח' בדר' אבין דהיכא דאיכא כלל בעשה [שבת שבתון יהי לארץ] ופרט בלא תעשה [שדך לא תזרע וכו'] ואח"כ כתיב שוב כלל [שנת שבתון] **דאין** דנין אותו בכלל ופרט וכלל לרבות הכל, **דמ"ד לוקה לית ליה דר' אבין. ב. דחי' דלכו"ע לית להו דרבי אבין,** ומ"ד דלא לוקה ס"ל דיצאו זמירה ובציר למימר שרק עלייהו מחייב ולא על חרישה וכו', ואף ששנינו בברייתא דאף שאר דברים נאסרו היינו מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא. * **יכול ילקה על התוספת ונסיב לה תלמודא לפטורא, ביאורו: א. לר"א** חרישה דאתיא מכלל ופרט וכלל, **ונסיב לפטורא** דא"כ על הני פרטי למ"ל. **ב. לר' יוחנן** יכול ילקה על תוספת שבעית דנלמד מבחרישי ובקציר תשבות, **ונסיב לה לפטורא** דגמר שבת שבתון משבת בראשית. * **תוספת שביעית: באילן- לב"ש** חורשין כל זמן שיפה לפרי של שישית, **ולב"ה** עד העצרת, **בשדה לבן-** חורשין עד שתכלה הלחה, **ולר"ש** עד הפסח, **ולאחמ"כ נמנו ר"ג ובית דינו וביטלו ב' פרקים אלו** [פסח ועצרת]. ומותר לחרוש עד ר"ה [ואף שאין ב"ד מבטל דברי חבירו אא"כ גדול ממנו, כיון שהל"מ אסור רק ל' יום קודם ר"ה, וב"ה וב"ש הוסיפו ותקנו לאסור מפסח ועצרת והתנו שכל הרוצה לבטל יבטל, לכך יכלו לבטל].

להערות ואורות ולהצטרפות לשיעורי הדפ"י: k0504166339@gmail.com | מוקדי הלוקח הראשיים: **בבינו** * גבעה B: **מוקד ראשי-** דרכי איש- 0504166339 * שטינבלאך דוד- הרב גנגר- 0527118594 * כולל חצות- רח' מוצפי [בנילינות]. * שיבת תורת רפאל- הבה"מ מ. אוזלאי הי"ו. * גבעה A: * אהל תורה- רח' הרב קאדו [בנילינות] * בוסטון- רח' בריס- 0527616637 * שטינבלאך פתח יצחק [בכנסת בנילינות] * אמשינוב- הרב גנגר- 0527118594 * כולל דורשי ציון- [בנילינות]. * שיבת תורת רפאל- הבה"מ מ. אוזלאי הי"ו. * גבעה A: * אהל תורה- רח' הרב קאדו [בנילינות] * בוסטון- נציג 0548461804 * היכל עובדיה- הרב אשר עמוז הי"ו * שיבת ברכת מרדכי- הרב טלר | בני ברק: שיבת ברסלב- בלבל | יזושלים: מקור ברוך- 0527667506 * גבעת מרדכי- שיבת חברון 0548502661 | חדש- בריזקלין פלטבוט.